

อิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปณิธานทางการศึกษา และอัตมโนทัศน์ของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร

ค.ค.นางค์ มณีศรี
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปณิธานทางการศึกษา และอัตมโนทัศน์ของลูก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผู้ปกครองของนักเรียนตอบแบบสอบถาม *The Inventory of Parental Influence* การวิเคราะห์เส้นทางชี้ให้เห็นว่า การผลักดันของพ่อแม่ การช่วยเหลือ และการกำกับ/จัดตารางเวลา มีความสัมพันธ์ทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผลักดันของพ่อแม่มีผลทางลบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจมีผลทางบวก ปณิธานทางการศึกษาของลูกได้รับอิทธิพลจากระดับการศึกษาของพ่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของพ่อแม่ และรายได้ของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของแม่มีผลทางตรงและผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก

Parental Influences on Academic Achievement, Education Aspiration, and Self-Concept of Prathom Suksa Five Student, Bangkok Metropolis

Kakanang Maneesri
Somwung Pitiyanuwat

ABSTRACT

This study examined parental influences on children's academic achievement, educational aspiration and self-concept. The Inventory of Parental Influence was administered to prathom suksa 5 students and their parents. Path analysis indicated that parental pressure, help, and monitoring/time management were negatively related to children's academic achievement, whereas psychological support and press for intellectual development were positively related to children's achievement. Parental pressure had negative effect on children's self-concept, whereas psychological support had positive effect. Children's educational aspiration was influenced by the educational level of the father, academic achievement, parental expectation, and parental income. The educational level of the mother had direct and indirect effect on their children's academic achievement.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความพยายามที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงทำให้นักวิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายผลการเรียนได้ ส่วนหนึ่งของงานวิจัยมุ่งความสนใจมาที่บทบาทของพ่อแม่ งานวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นว่าตัวแปร เช่น ความเชื่อของพ่อแม่ ความคาดหวัง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และพฤติกรรมของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของลูก (Dornbusch, Ritter, Leiderman, Roberts, & Fraleigh, 1987; Grolnick & Ryan, 1989; Grolnick, Ryan, & Deci, 1991; Parsons, Adler, & Kaczala, 1982; Sigel, 1982) บทบาทที่สำคัญของพ่อแม่ ได้แก่ การกระตุ้นการเรียนรู้ของลูก รวมถึงบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจและสังคมที่จะช่วยเกื้อหนุนประสิทธิภาพในการเรียน

ความสนใจในบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกเริ่มในปี ค.ศ. 1966 เมื่อ Coleman และคณะได้แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากกว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่ขาดแคลนจึงมีโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่า (Campbell, J.R., 1992) ผลงานวิจัยของ Coleman et al. (1966) ได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์และโต้แย้งโดยชี้ให้เห็นว่าบางครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูงหรือระดับกลางที่แม้จะมีรายได้สูงแต่ไม่ได้จัดสภาพแวดล้อมทางบ้านที่กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กกลับมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำแต่สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางบ้านจึงน่าจะเป็นตัวแปรนอกเหนือไปจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก อย่างไรก็ตาม Worthington & Grant (1971) พบว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูงและระดับกลางมีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

งานวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการครอบครัวซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่พ่อแม่จัดกระทำในลักษณะที่สร้างสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของลูก มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ในขณะที่สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีค่าสหสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า (Bloom, 1964, Dave, 1963, และ Wolf, 1964 อ้างถึงใน Song & Hattie, 1984; Scott-Jones, 1984) ในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบ้างแล้ว (วิวัฒนา พุ่มเล็ก, 2512; สุกัญญา ศิริตันติกร, 2512; อรพินท์ ชูชม, 2522) “สภาพแวดล้อมทางบ้าน” ในงานวิจัยเหล่านี้ได้แก่ ขนาดของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีต่อการเรียนของลูก เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้ไม่ได้แยกแยะพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของลูก

Campbell (1992) ได้สัมภาษณ์นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวนมากที่มีภูมิหลังทางครอบครัวและเชื้อชาติหลากหลายถึงกระบวนการที่พ่อแม่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ของลูกในชีวิตประจำวัน จากนั้นเขาได้พัฒนา The Inventory of Parental Influences (IPI) และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งในและนอกประเทศพบว่า กระบวนการครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย การผลักดันของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนรู้ของลูก (Pressure) การสนับสนุนทางจิตใจ (Psychological Support) การช่วยเหลือในเรื่องการเรียนรู้ (Help) การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา (Press for intellectual development) และการกำกับ/จัดตารางเวลา (Monitoring/time management)

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ภายในครอบครัว การเอาใจใส่ของพ่อแม่ต่อการทำกรบ้านของนักเรียน การเสริมทักษะและการให้ความรู้เพิ่มเติม การที่พ่อแม่ติดตามผลการเรียนรู้ของลูก การสนับสนุนให้กำลังใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (กอบกุล รังสิยะโรจน์, 2527; จันทนีย์ กาญจนะโรจน์, 2530; อรพินท์ ชูชม, 2522; Morrow & Wilson, 1961) นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่แสดงว่า ความคาดหวังของพ่อแม่ต่อการศึกษาลูกมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Entwisle & Hayduk, 1978 และ Marjoribanks, 1979 อ้างถึงใน Hess et al., 1984; จันทนีย์ กาญจนะโรจน์, 2530) นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัวซึ่งได้แก่ การสนับสนุนให้กำลังใจ ความคาดหวัง กิจกรรมทางการศึกษาในบ้าน ความสนใจในการศึกษา การประเมินความสามารถทางปัญญาของลูกโดยพ่อแม่ การให้รางวัลและการลงโทษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าสถานภาพทางสังคม ซึ่งได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของพ่อแม่ ความแปรปรวนร่วมระหว่างลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าประมาณ .50 (Bloom, 1964; Dave, 1964; Mosychuk, 1969; Wolf, 1964 อ้างถึงใน Song & Hattie, 1984; Knief & Stroud, 1959)

เมื่อพิจารณาในรูปของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปรากฏว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาของ Connell (1972, 1974 อ้างถึงใน Song & Hattie, 1984) ได้แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างของครอบครัวและสถานภาพทางสังคมส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผ่านลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัว และเมื่อเพิ่มอ้อมในทัศนเป็นอีกหนึ่งตัวแปร ผลงานวิจัยแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ดังนี้ โครงสร้างของครอบครัวและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลทางตรงต่อลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัว ลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัวส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอ้อมในทัศนของนักเรียน และอ้อมในทัศนของนักเรียนส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Haller & Portes 1973, Marjoribanks & Walberg, 1975) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Song & Hattie (1984) ที่พบว่า อ้อมในทัศนเป็นตัวแปรที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางสังคม ซึ่งหมายถึง อาชีพ ระดับการศึกษา และฐานะการเงินของพ่อแม่ส่งผลทางตรงต่อลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัว และลักษณะทางจิตวิทยาของครอบครัวส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านอัตมโนทัศน์

นอกจากสภาพแวดล้อมทางบ้านจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอัตมโนทัศน์ของเด็กแล้ว งานวิจัยจำนวนหนึ่งได้แสดงให้เห็นว่า สภาพการณ์ต่างๆ ในครอบครัวมีผลต่อระดับการตั้งใจและเจตคติที่เด็กมีต่อการเรียน ตัวอย่างเช่น Jencks (1972) และ Sewell et al. (1976) พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูงจะเรียนต่อและสำเร็จการศึกษามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่ำกว่า งานวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของเด็กและการตั้งใจที่จะเรียนได้ดีเพียงใด (Kohn, 1969; Marjoribanks, 1979)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาอิทธิพลของกระบวนการครอบครัว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตมโนทัศน์ รวมทั้งระดับการตั้งใจของลูก ซึ่งในงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ใช้ชื่อตัวแปร “ปณิธานทางการศึกษา” โดยหมายถึง ลักษณะของเป้าหมายทางการศึกษาที่เด็กคาดหวัง เพื่อศึกษาระดับการตั้งใจของลูก ผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษารอบคลุมทั้งองค์ประกอบทางพุทธิปัญญา (Cognitive factors) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางพุทธิปัญญา (Non-cognitive factors) ได้แก่ อัตมโนทัศน์ และปณิธานทางการศึกษา จะทำให้เห็นภาพรวมของกระบวนการครอบครัวของคนไทยที่มีต่อเด็กไทย อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่วิธีการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยโดยอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของพ่อแม่ในรูปของกระบวนการครอบครัว 5 ด้านตามแนวของ Campbell ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก อัตมโนทัศน์ และปณิธานทางการศึกษา เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลโดยประเมินจากนักเรียนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

จากวรรณคดีอ้างอิงที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกตามการรับรู้ของนักเรียน 1 โมเดล และตามการรับรู้ของพ่อแม่ 1 โมเดล และตั้งสมมติฐานเพื่อทำการทดสอบดังนี้

โมเดลนักเรียน

1. กระบวนการครอบครัวได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2. อุตมโนทัศน์นี้ได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากกระบวนการครอบครัว และได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากกระบวนการครอบครัว และออตมโนทัศน์ และได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
4. ปณิธานทางการศึกษาได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อุตมโนทัศน์ กระบวนการครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

โมเดลพ่อแม่

1. ความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่
2. กระบวนการครอบครัวได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ และความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูก
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากกระบวนการครอบครัว และได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ และความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูก
4. ปณิธานทางการศึกษาของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูก กระบวนการครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 3 โรงเรียนโดยครอบคลุมโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ประเภท ประเภทละ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิต ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกนักเรียนระดับนี้เพราะอิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกปรากฏให้เห็นเด่นชัดในเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต เด็กวัยนี้โตพอที่จะตอบแบบสอบถามอย่างเชื่อถือได้และสามารถแยกความแตกต่างของกิจกรรมต่างๆได้ (Connell, 1985; Harter, 1982) นอกจากนี้ออตมโนทัศน์ของเด็กจะเป็นรูปร่างในช่วงนี้ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเริ่มคงที่ (Alexander & Entwisle, 1988 อ้างถึงใน Grolnick et al., 1991)

ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม จากแต่ละโรงเรียนผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเพื่อเลือกห้องเรียนที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลดังนี้ โรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 7 ห้องเรียน ผู้วิจัยสุ่มเลือก 4 ห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 8 ห้องเรียน สุ่มเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 ห้องเรียน ส่วนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 2 ห้องเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใช้ทั้งสองห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนหน่วยการสุ่มที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ 10 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 392 คน เป็นเพศชาย 216 คน เพศหญิง 176 คน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังประกอบด้วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า มีนักเรียนจำนวน 39 คน ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จึงเหลือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 353 คน และมีผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 340 คน แต่เนื่องจากมีผู้ปกครอง 2 คนที่ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จึงเหลือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง 338 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับสำหรับนักเรียน และฉบับสำหรับผู้ปกครอง แปลมาจาก The Inventory of Parental Influence (IPI) และ The Self-Concept Attribute Attitude Scale (SaaS) ของ James R. Campbell (ดูรายละเอียดใน คณางค์ มณีศรี และ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540)

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 26 ข้อ ให้นักเรียนตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับแต่ละข้อความ หากนักเรียน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้กาหมายเลข 1 ไปจนถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้กาหมายเลข 5

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความถี่ของการปฏิบัติของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต จำนวน 26 ข้อ ให้นักเรียนระบุว่า พ่อแม่ปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ บ่อยเพียงใด หากกาหมายเลข 1 หมายถึง “ไม่เคยปฏิบัติเลย” ไปจนถึงหมายเลข 5 หมายถึง “ปฏิบัติเป็นประจำ”

ข้อคำถามตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 แปลมาจาก The Inventory of Parental Influence (IPI) ข้อคำถามตอนที่ 1 ประกอบด้วย 2 มาตร ได้แก่ การผลักดันของพ่อแม่ (Pressure) จำนวน 13 ข้อ และ การสนับสนุนทางจิตใจ (Psychological Support) จำนวน 13 ข้อ ส่วนข้อคำถามตอนที่

2 ประกอบด้วย 3 มาตรา ได้แก่ การช่วยเหลือ (Help) จำนวน 10 ข้อ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา (Press for Intellectual development) จำนวน 8 ข้อ และการกำกับ/จัดตารางเวลา (Ministing /Time Management) จำนวน 8 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถามของมาตรา “การผลักดันของพ่อแม่” ได้แก่ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยพอใจกับเกรดหรือคะแนนที่ฉันสอบได้” หรือ “ฉันกลัวการที่จะต้องกลับไปบอกทางบ้านว่าสอบตก” ประโยคเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่บังคับให้ลูกรักษาระดับการเรียนให้อยู่ในระดับสูง นักเรียนที่ประเมินว่า เห็นด้วยหรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง จะมีคะแนนมาตราการผลักดันของพ่อแม่สูง

ตัวอย่างข้อคำถามของมาตรา “การสนับสนุนทางจิตใจ” ได้แก่ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองอดทนกับฉันมาก หากเป็นเรื่องการศึกษาของฉัน” หรือ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองตื่นเต้นให้ความสนใจต่อการศึกษของฉัน” ประโยคเหล่านี้แสดงถึงบรรยากาศในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนทางจิตใจ

มาตรา “การช่วยเหลือ” ถ้ามุ่งถึงการที่พ่อแม่ทบทวนข้อผิดพลาดจากการสอบ ช่วยลูกทำการบ้าน และช่วยลูกเตรียมตัวสอบ

มาตรา “การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา” ถ้ามุ่งถึงการที่พ่อแม่ส่งเสริมให้ลูกอ่านหนังสือ ชื่อหนังสือให้ลูกเป็นของขวัญ เน้นคุณค่าและความสำคัญของห้องสมุด ให้ลูกดูโทรทัศน์รายการเพื่อการศึกษา

มาตรา “การกำกับ/จัดตารางเวลา” ถ้ามุ่งถึงการที่พ่อแม่ตั้งกฎเกณฑ์ในเรื่องของการดูโทรทัศน์ การแบ่งเวลาในการเรียน การกำหนดเวลาสำหรับให้ลูกทำการบ้านในเวลาเดิมทุกคืน

ตอนที่ 3 เป็นมาตรวัดอัตถิทัศนคติในทัศนคติ จำนวน 33 ข้อ แปลจาก The Self-Concept Attribute Attitude Scale (SaaS) ให้นักเรียนตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หากนักเรียนกาหมายเลข 1 หมายถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” จนถึง 5 หมายถึง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ประกอบด้วย ข้อคำถามวัดอัตถิทัศนคติในทัศนคติทั่ว ๆ ไป จำนวน 6 ข้อ อัตถิทัศนคติในวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 14 ข้อ และอัตถิทัศนคติในวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 13 ข้อ แต่ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เฉพาะคะแนนที่ได้จากการวัดอัตถิทัศนคติในทัศนคติทั่ว ๆ ไปเท่านั้น

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามข้อมูลภูมิหลังของนักเรียน เช่น เพศ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ รายได้ของพ่อแม่ และปณิธานทางการศึกษาของนักเรียน

2. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนของลูก เนื้อหาข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามของนักเรียนทุกประการ ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องประเมินข้อคำถามในลักษณะเดียวกับนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ระดับการศึกษา ความคาดหวังในระดับการศึกษาของลูก และรายได้

เพื่อตรวจสอบความตรงของความหมายในการแปล ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ แปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ (Back Translation) ปรากฏว่า ได้เนื้อความตรงกัน จากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับนักเรียนโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .56 .69 .73 .68 และ .69 สำหรับมาตรการผลึกตันของพ่อแม่ การสนับสนุนทางจิตใจ การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา และการกำกับ/จัดตารางเวลา ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรอัทมโนทัศน์ทั่วไป อัทมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ และอัทมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เท่ากับ .56 .83 และ .85 ตามลำดับ และจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .67 .60 .73 .78 และ .81 สำหรับมาตรการผลึกตันของพ่อแม่ การสนับสนุนทางจิตใจ การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา และการกำกับ/จัดตารางเวลา ตามลำดับ

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยบันทึกคะแนนผลการเรียนของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และใช้คะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่มวิชา เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นแจกแบบสอบถามสำหรับนักเรียนให้แก่นักเรียนพร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม และขอให้นักเรียนนำแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองกลับไปให้ผู้ปกครองตอบ จากนั้นครูประจำชั้นรวบรวมแบบสอบถามคืนผู้วิจัย

ผลการวิจัย

โมเดลของนักเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปณิธานทางการศึกษา อัทมโนทัศน์ และความคาดหวังของพ่อแม่ จากตารางที่ 1 สำหรับนักเรียนเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปณิธานทางการศึกษา และอัทมโนทัศน์ของนักเรียน ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษาของพ่อแม่ การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่ และอัทมโนทัศน์ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผลึกตันของพ่อแม่และการช่วยเหลือในเรื่องการเรียนจากพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาในโมเดลนักเรียน (n = 353) และโมเดลพ่อแม่ (n = 338)

MEAN(พ่อแม่)	14.13	13.51	24372	13643	3.03	3.85	3.27	3.32	3.38	79.81	15.87	-	15.95
SD(พ่อแม่)	4.63	4.32	27896	20668	0.47	0.36	0.62	0.71	0.65	7.48	4.69	-	4.77
ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. การศึกษาของพ่อ	1.00	0.60***	0.25***	0.20***	-0.10*	0.00	0.13**	0.16**	-0.02	0.31***	0.08	-	0.13**
2. การศึกษาของแม่	0.76***	1.00	0.19***	0.13***	-0.21***	0.00	0.20***	0.21***	-0.07	0.36***	0.12**	-	0.13**
3. รายได้ของพ่อ	0.01	0.11*	1.00	0.68***	-0.11*	0.06	0.01	0.15**	-0.10*	0.17***	0.05	-	0.08
4. รายได้ของแม่	0.17***	0.19***	0.41***	1.00	0.01	0.06	0.11*	0.14**	0.04	0.08	0.15**	-	0.12*
5. การผลักดันของพ่อแม่	-0.04	-0.07	-0.05	0.05	1.00	0.20***	0.09	0.04	0.32***	-0.29***	-0.02	-	0.03
6. การสนับสนุนทางจิตใจ	0.01	0.04	0.02	0.07	0.09	1.00	0.26***	0.31**	0.33***	0.07	0.19***	-	0.16**
7. การช่วยเหลือ	0.11*	0.19***	0.13**	0.13**	0.13**	0.27***	1.00	0.52***	0.50***	-0.03	0.16**	-	0.03
8. การกระตุ้นพัฒนาการ	0.00	0.05	0.10*	0.08	0.14**	0.37***	0.51***	1.00	0.49***	0.13**	0.15**	-	0.05
9. การกำกับ/จัดการเวลา	0.03	0.12*	0.07	0.12*	0.14**	0.30***	0.56***	0.57***	1.00	-0.12*	0.12*	-	0.06
10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.18***	0.20***	0.06	-0.01	-0.22***	0.10*	-0.11*	0.06	-0.08	1.00	0.22***	-	0.16*
11. ปณิธานทางการศึกษา	0.25***	0.19***	0.03	0.08	0.04	0.16**	0.05	0.13**	0.12*	0.19***	1.00	-	0.53***
12. อึดทนในทัศน	-0.02	-0.04	-0.04	-0.04	-0.21***	0.15**	0.11*	0.09	0.03	0.25***	0.03	1.00	-
13. ความคาดหวังของพ่อแม่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
MEAN (นักเรียน)	14.27	13.79	27375	14436	2.89	4.00	3.27	3.48	2.95	79.43	17.76	3.42	
SD (นักเรียน)	4.90	4.95	66876	34071	0.46	0.45	0.66	0.63	0.76	7.72	3.60	0.57	

*p < 0.05 **p < 0.01 ***p < 0.001

หมายเหตุ ตัวเลขใต้แนวทแยง คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลนักเรียน
ตัวเลขเหนือแนวทแยง คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลพ่อแม่

ทางสถิติ อัตมโนทัศน์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่ และการช่วยเหลือในเรื่องการเรียนของพ่อแม่ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผลักดันของพ่อแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปณิธานทางการศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับ การศึกษาของพ่อและแม่ การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา การกำกับ/จัดตารางเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

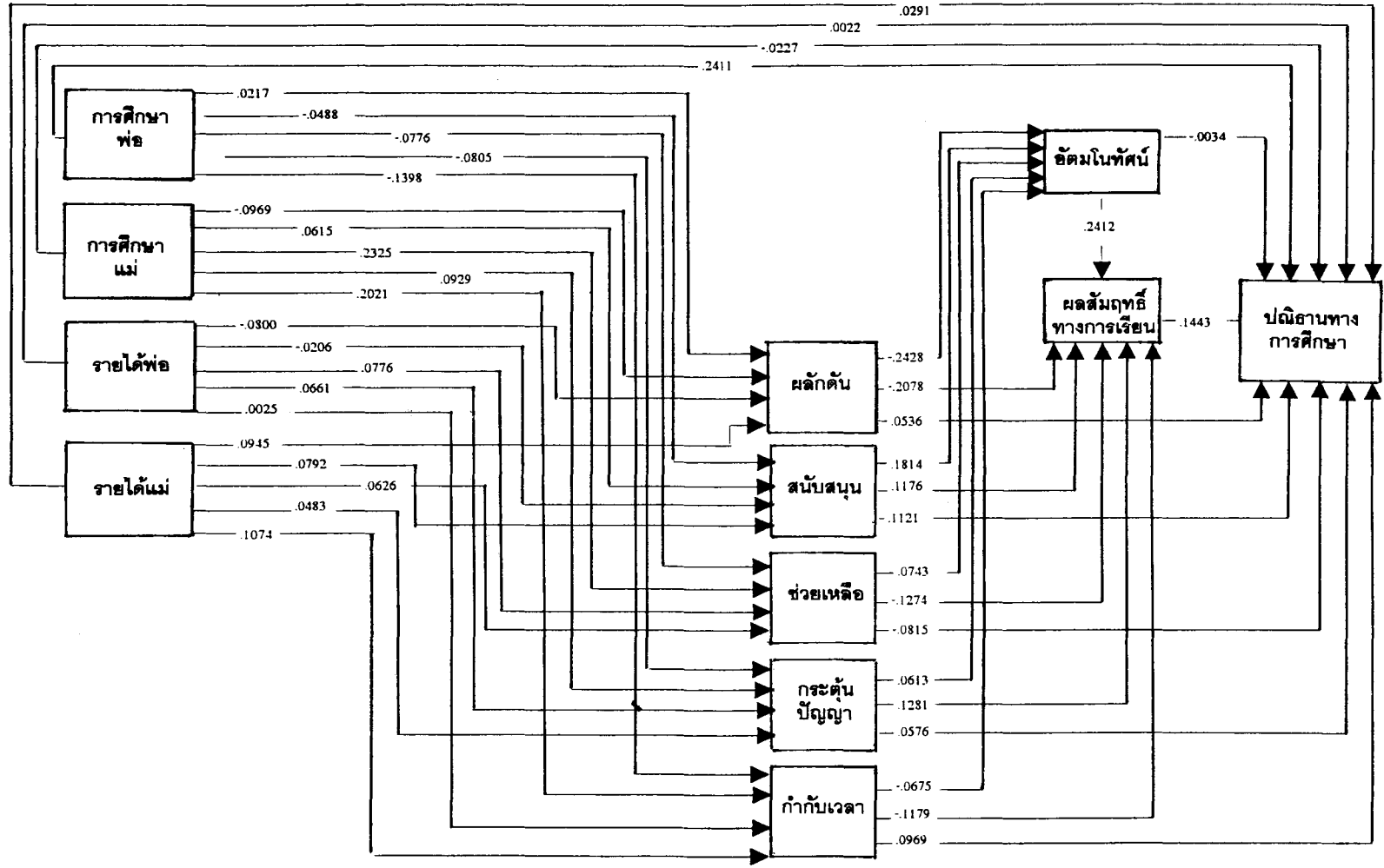
สำหรับพ่อแม่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความคาดหวังของพ่อแม่ กระบวนการครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปณิธานทางการศึกษาของลูก ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับ การศึกษา ของพ่อและแม่ รายได้ของพ่อ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา แต่มีความสัมพันธ์ ทางลบกับการผลักดันของพ่อแม่และการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปณิธานทางการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษาของแม่ รายได้ของแม่ ความ คาดหวังของพ่อแม่ การสนับสนุนทางจิตใจ การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา การกำกับ/จัดตารางเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับกระบวนการครอบครัวพบว่า ระดับการศึกษาของพ่อและของแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังของพ่อแม่ ในเรื่อง ระดับการศึกษาของลูก การช่วยเหลือลูกในเรื่องการเรียน และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผลักดันของพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ รายได้ของพ่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา แต่มีความ สัมพันธ์ทางลบกับการผลักดันและการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายได้ ของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวัง การช่วยเหลือ และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบโมเดลของนักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์โครงสร้างเชิงเส้นทาง (Path analysis) เพื่อทดสอบโมเดลโดยวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างเต็มรูปและโมเดลโครงสร้างตามสมมติฐาน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง แผนภูมิที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทางที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างตามสมมติฐาน จากนั้นผู้วิจัยทดสอบความสอดคล้อง ของรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานกับรูปแบบโครงสร้างเต็มรูปโดยวิธีการของ Specht (1975 อ้างถึง ใน Pedhazur, 1982) ค่า R^2 ของรูปแบบโครงสร้างเต็มรูปเท่ากับ .4407 แสดงว่า รูปแบบ โครงสร้าง เต็มรูปอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 44 ค่า M ของรูปแบบ โครงสร้างตามสมมติฐานเท่ากับ .4189 แสดงว่ารูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานอธิบายความแปรปรวน ทั้งระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 42 ค่าสถิติทดสอบของรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐาน ได้ค่า Q เท่ากับ .9625 และค่า W เท่ากับ 11.47 ค่า W ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 [$X^2_{(8,.05)} = 15.51$] แสดงว่า รูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อ
 ปรนิธานทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอึดมโนทัศน์ของนักเรียน จากตารางที่ 2 เมื่อ
 พิจารณาผลกระทบของตัวแปรเหตุที่มีต่อปรนิธานทางการศึกษา พบว่า การศึกษาของพ่อแม่มีผลกระท
 ทบ รวมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสนับสนุนทางจิตใจ ตามลำดับ
 โดยการศึกษาของพ่อแม่มีผลกระทบทางตรงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ
 การสนับสนุนทางจิตใจ ตามลำดับ สำหรับผลกระทบทางอ้อมนั้น อึดมโนทัศน์ส่งผลกระทบต่อ
 ทางอ้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลกระทบของตัวแปรเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบ
 ว่าการผลักดันของพ่อแม่มีผลกระทบรวมสูงที่สุด ซึ่งเป็นผลกระทบทางลบ รองลงมา ได้แก่ อึด-
 มโนทัศน์ และการสนับสนุนทางจิตใจ ตามลำดับ อึดมโนทัศน์ส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางตรงมากที่สุด
 รองลงมาได้แก่ การผลักดันของพ่อแม่ นอกจากนี้การผลักดันของพ่อแม่ยังส่งผลกระทบต่อทางอ้อม
 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนทางจิตใจ เมื่อพิจารณาผลกระทบของตัวแปรเหตุที่มีต่อ
 อึดมโนทัศน์ พบว่า การผลักดันของพ่อแม่มีผลกระทบรวมสูงสุด รองลงมาได้แก่ การสนับสนุน
 ทางจิตใจ ซึ่งเป็นผลกระทบทางตรง ส่วนการศึกษาของแม่ส่งผลกระทบต่อทางอ้อมมากที่สุด

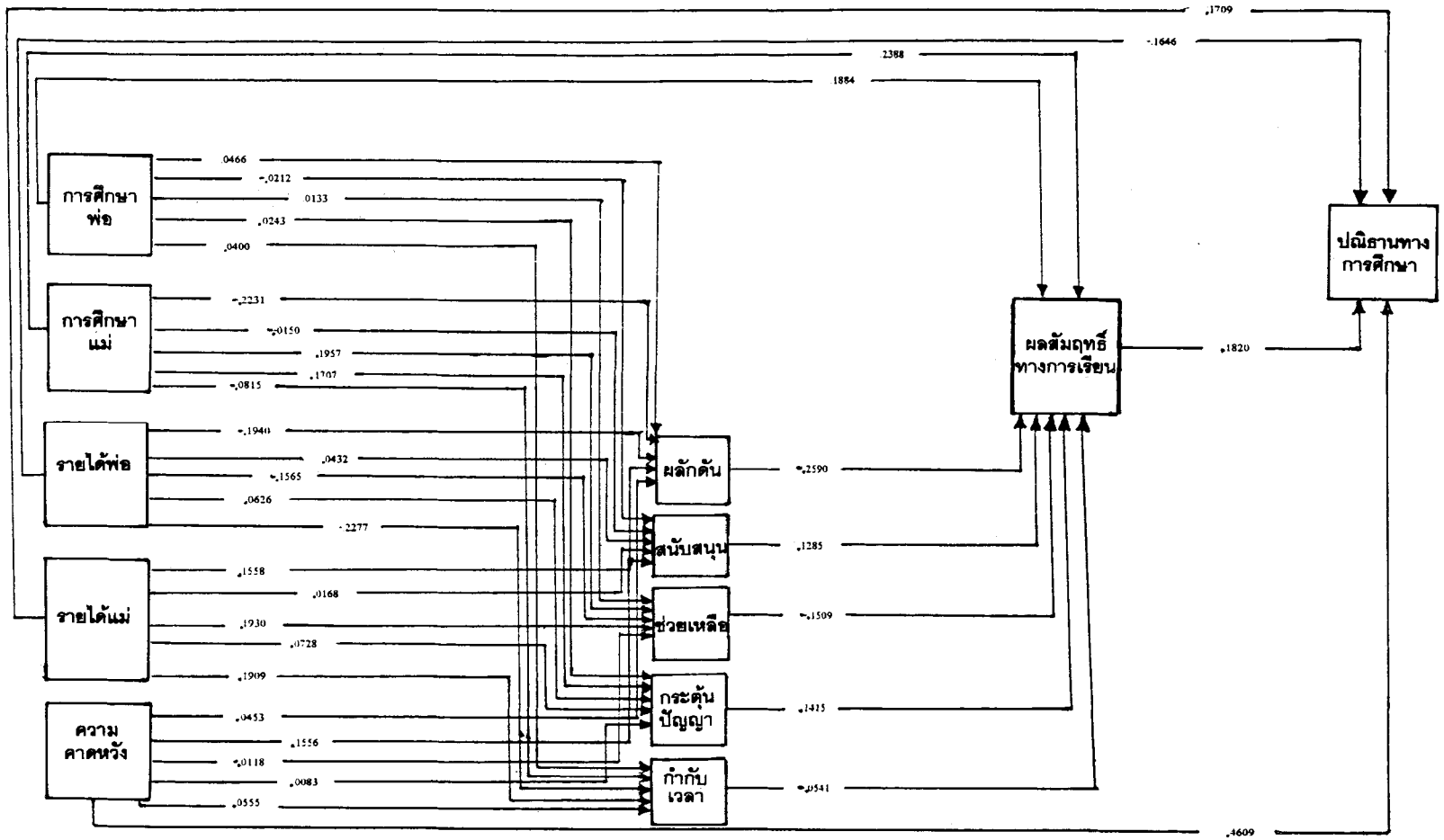
การทดสอบโมเดลพ่อแม่ ผู้วิจัยทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างตาม
 สมมติฐานกับรูปแบบโครงสร้างเต็มรูปได้ค่า R_{full} ของรูปแบบโครงสร้างเต็มรูป เท่ากับ .6259 แสดงว่า
 รูปแบบโครงสร้างเต็มรูปอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 63 ค่า M ของ
 รูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานเท่ากับ .5791 แสดงว่า รูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานอธิบาย
 ความแปรปรวนทั้งระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 58 ค่าสถิติทดสอบของรูปแบบโครงสร้างตาม
 สมมติฐานได้ค่า Q เท่ากับ .8888 และค่า W เท่ากับ 15.56 ค่า W มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 $.05 [X^2_{(5, .05)} = 11.07]$ แสดงว่า รูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่สอดคล้องกับข้อมูล
 เชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงปรับปรุงรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานใหม่โดย
 ตัดเส้นทางของรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานที่ค่า t ของตัวแปรเหตุไม่ส่งผลต่อตัวแปรผลอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ และเพิ่มเส้นทางเข้าไปในรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานที่ตามผลการวิเคราะห์
 รูปแบบโครงสร้างแบบเต็มรูปพบว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรเหตุส่งผลต่อตัวแปรผลอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างใหม่แผนภูมิที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์
 เส้นทางที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างใหม่

จากการวิเคราะห์หาค่า M ของรูปแบบโครงสร้างใหม่โดยวิธีการของ Specht ได้ค่า M
 เท่ากับ 0.6143 แสดงว่ารูปแบบโครงสร้างใหม่อธิบายความแปรปรวนทั้งระบบความสัมพันธ์ได้ร้อยละ
 61 ค่าสถิติทดสอบของรูปแบบโครงสร้างใหม่ได้ค่า Q เท่ากับ .9699 และค่า W เท่ากับ 9.88 ค่า W
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05 [X^2_{(14, .05)} = 23.68]$ แสดงว่า รูปแบบโครงสร้างใหม่มีความ
 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แผนภูมิที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบโครงสร้างตามสมมติฐานของโมเดลนักเรียน

♦ คัดนางพิมพ์ ๒๕๖๓ ♦

♦ ทัศนคติทางการศึกษาเป็นตัวแปรแฝง ♦

แผนภูมิที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบโครงสร้างใหม่ของโมเดลพ่อแม่

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แสดงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรเหตุที่มีต่อปณิธานทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอัตมโนทัศน์

ตัวแปรผล ตัวแปรเหตุ	r	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพล ทางอ้อม	อิทธิพลรวม
ปณิธานทางการศึกษา				
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.19	.1443	-	.1443
อัตมโนทัศน์	0.03	-.0034	.0348	.0314
การผลัดถิ่นของพ่อแม่	0.04	.0536	.0223	.0759
การสนับสนุนทางจิตใจ	0.16	.1121	.0227	.1348
การช่วยเหลือ	0.05	-.0815	-.0161	-.0976
การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา	0.13	.0576	.0183	.0759
การกำกับ/จัดตารางเวลา	0.12	.0969	-.0191	0.778
การศึกษาของพ่อ	0.25	.2411	-.0158	.2253
การศึกษาของแม่	0.19	-.0227	.0070	-.0157
รายได้ของพ่อ	0.03	.0022	-.0060	-.0038
รายได้ของแม่	0.08	.0291	.0284	.0575
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
อัตมโนทัศน์	0.25	.2412	-	.2412
การผลัดถิ่นของพ่อแม่	-0.22	-.2078	-.0586	-.2638
การสนับสนุนทางจิตใจ	0.10	.1176	.0438	.1614
การช่วยเหลือ	-0.11	-.1274	.0179	-.1095
การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา	0.06	.1281	.0148	.1429
การกำกับ/จัดตารางเวลา	-0.08	-.1179	-.0163	-.1342
การศึกษาของพ่อ	0.18	-	.0021	.0021
การศึกษาของแม่	0.20	-	-.0036	-.0036
รายได้ของพ่อ	0.06	-	.0356	.0356
รายได้ของแม่	-0.01	-	-.0268	-.0268
อัตมโนทัศน์				
การผลัดถิ่นของพ่อแม่	-0.21	-.2428	-	-.2428
การสนับสนุนทางจิตใจ	0.15	.1814	-	.1814
การช่วยเหลือ	0.11	.0743	-	.0743
การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา	0.09	.0613	-	.0613
การกำกับ/จัดตารางเวลา	0.03	-.0675	-	-.0675
การศึกษาของพ่อ	-0.02	-	-.0154	-.0154
การศึกษาของแม่	-0.04	-	.0440	.0440
รายได้ของพ่อ	-0.04	-	.0253	.0253
รายได้ของแม่	0.04	-	-.0082	-.0082

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์แสดงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรเหตุที่มีต่อปณิธานทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรผล ตัวแปรเหตุ	r	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพล ทางอ้อม	อิทธิพล รวม
ปณิธานทางการศึกษา				
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.22	.1820	-	.1820
การผลักดัน	-0.02	-	-.0471	-.0471
การสนับสนุนทางจิตใจ	0.19	-	.0234	.0234
การช่วยเหลือ	0.16	-	-.0275	-.0275
การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา	0.15	-	0.258	.0258
การกำกับ/จัดตารางเวลา	0.12	-	-.0098	-.0098
ความคาดหวัง	0.53	.4609	.0015	.4624
การศึกษาของพ่อ	0.08	-	-.0029	-.0029
การศึกษาของแม่	0.12	-	.0100	.0100
รายได้ของพ่อ	0.05	-.1646	.0182	-.1464
รายได้ของแม่	0.15	.1709	-.0123	.1586
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก				
การผลักดัน	-0.29	-.2590	-	-.2590
การสนับสนุนทางจิตใจ	0.07	.1285	-	.1285
การช่วยเหลือ	-0.03	-.1509	-	-.1509
การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา	0.13	.1415	-	.1415
การกำกับ/จัดตารางเวลา	-0.12	-.0541	-	-.0541
ความคาดหวัง	0.16	-	.0083	.0083
การศึกษาของพ่อ	0.31	.1884	-.0156	.1728
การศึกษาของแม่	0.36	.2388	.0550	.2938
รายได้ของพ่อ	0.17	-	.1006	.1006
รายได้ของแม่	0.08	-	-.0673	-.0673

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปณิธานทางการศึกษา เมื่อพิจารณาผลกระทบของตัวแปรเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า การศึกษาของแม่มีผลกระทบรวมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การผลักดันและการศึกษาของพ่อตามลำดับ โดยการผลักดันมีผลกระทบทางตรงมากที่สุด รองลงมาได้แก่การศึกษาของแม่ และการศึกษาของพ่อ ตามลำดับ สำหรับผลกระทบทางอ้อมนั้น รายได้ของพ่อมีผลกระทบทางอ้อมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายได้ของแม่ และการศึกษาของแม่ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลกระทบของตัวแปรเหตุที่มีต่อปณิธานทางการศึกษา พบว่าความคาดหวังมีผลกระทบรวมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของแม่และ รายได้ของพ่อ ตามลำดับ โดยความคาดหวังมีผลกระทบทางตรงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของแม่ และรายได้ของพ่อ ตามลำดับ สำหรับผลกระทบทางอ้อมนั้น การผลักดันมีผลกระทบทางอ้อมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา และการสนับสนุนทางจิตใจ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการประเมินของนักเรียนพบว่า

1. ระดับการศึกษาของแม่เป็นตัวแปรเดียวในกลุ่มตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการครอบครัวโดยส่งผลต่อการช่วยเหลือลูกในเรื่องการเรียนและการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูก

2. การผลักดันของพ่อแม่ส่งผลทางลบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่ส่งผลทางบวกต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน

3. การผลักดันของพ่อแม่เป็นกระบวนการครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมากที่สุด ทั้งนี้การผลักดันของพ่อแม่ การช่วยเหลือ และการกำกับ/จัดตารางเวลาเรียนของลูกส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจและการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อัตมโนทัศน์ของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองจากการผลักดันของพ่อแม่

4. ระดับการศึกษาของพ่อส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งสองตัวแปรส่งผลทางตรงและเป็นผลทางบวก ส่วนอัตมโนทัศน์ของนักเรียนและกระบวนการครอบครัวไม่ส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลจากการประเมินของพ่อแม่พบว่า

1. ระดับการศึกษาของพ่อและแม่ และรายได้ของพ่อและแม่ไม่ส่งผลต่อความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูก

2. ระดับการศึกษาของแม่ส่งผลทางลบต่อการผลักดันของพ่อแม่ แต่ส่งผลทางบวกต่อการช่วยเหลือของพ่อแม่และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา รายได้ของพ่อส่งผลทางลบต่อการผลักดัน การช่วยเหลือ และการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูก ในขณะที่รายได้ของแม่ส่งผลทางบวกต่อการผลักดัน การช่วยเหลือ และการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูก

3. ความคาดหวังของพ่อแม่ในเรื่องระดับการศึกษาของลูก ส่งผลต่อการสนับสนุนทางจิตใจ แต่ไม่ส่งผลต่อการผลักดัน การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาและการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูก

4. ระดับการศึกษาของแม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมากที่สุดและเป็นอิทธิพลทางบวกโดยส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านกระบวนการครอบครัว ซึ่งได้แก่การผลักดันของพ่อแม่ การช่วยเหลือ และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา การผลักดันของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมากกว่าการสนับสนุนทางจิตใจ การช่วยเหลือ การกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา และการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูก ระดับการศึกษาของพ่อมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกทั้งทางตรงและทางอ้อม รองลงมาจากระดับการศึกษาของแม่และการผลักดันของพ่อแม่

5. การผลักดันของพ่อแม่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด การผลักดัน การช่วยเหลือและการกำกับ/จัดตารางเวลาส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจและการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาส่งผลทางบวก แต่เมื่อเพิ่มการศึกษาของพ่อและการศึกษาของแม่เข้าไปในสมการ ปรากฏว่า การกำกับ/จัดตารางเวลาไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ความคาดหวังของพ่อแม่ส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของแม่ และรายได้ของพ่อ ทั้งนี้รายได้ของแม่ส่งผลทางบวก ส่วนรายได้ของพ่อส่งผลทางลบ

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของอิทธิพลของพ่อแม่ในลักษณะของกระบวนการครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตมโนทัศน์และปณิธานทางการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากนักเรียนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน

ผลการทดสอบโมเดลที่ประเมินกับนักเรียนสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากกระบวนการครอบครัวและอัตมโนทัศน์ โดยที่การผลักดันของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนของลูก การช่วยเหลือลูก และการกำกับ/จัดตารางเวลา ส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของแม่เป็นตัวแปรเดียวของกลุ่มตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อกระบวนการครอบครัว โดยส่งผลต่อการช่วยเหลือของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนของลูกและการกำกับ/จัดตารางเวลา หรือกล่าวได้ว่าระดับ

การศึกษาของแม่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอัตรานักเรียนผ่านการช่วยเหลือและการกำกับ/จัดตารางเวลา สมมติฐานที่ว่าปณิธานทางการศึกษาได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตรานักเรียน กระบวนการครอบครัวและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับการสนับสนุนเป็นบางส่วน กล่าวคือ ระดับการศึกษาของพ่อและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลทางตรงต่อปณิธานทางการศึกษา ส่วนกระบวนการครอบครัวและอัตรานักเรียนไม่ส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษา

ผลการทดสอบโมเดลที่ประเมินกับพ่อแม่ปรากฏว่า สมมติฐานที่ว่าความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ไม่ได้รับการสนับสนุน แต่สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลทางตรงต่อกระบวนการครอบครัว โดยพบว่า ระดับการศึกษาของแม่ส่งผลต่ออารมณ์ขันของพ่อแม่ การช่วยเหลือของพ่อแม่ และการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาให้แก่ลูก อย่างไรก็ตาม ระดับการศึกษาของพ่อไม่ส่งผลต่อกระบวนการครอบครัว ความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูกส่งผลทางบวกต่อการสนับสนุนทางจิตใจ แต่ไม่ส่งผลต่อตัวแปรอื่นของกระบวนการครอบครัว สมมติฐานที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากกระบวนการครอบครัวได้รับการสนับสนุน โดยการผลักดันของพ่อแม่ การช่วยเหลือ และการกำกับ/จัดตารางเวลาของลูกส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจและการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญาส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก และเมื่อทดสอบรูปแบบโครงสร้างใหม่ของโมเดลพ่อแม่พบว่า ระดับการศึกษาของพ่อและแม่ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และความคาดหวังของพ่อแม่ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนสมมติฐานที่ว่าปณิธานทางการศึกษาของลูกได้รับอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงจากสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูก กระบวนการครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกนั้นได้รับการสนับสนุนเป็นบางส่วน กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวัง รายได้ของพ่อ และรายได้ของแม่ ส่งผลทางตรงต่อปณิธานทางการศึกษา แต่กระบวนการครอบครัวไม่ส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษา

ข้อค้นพบทั้งจากการประเมินนักเรียนและการประเมินพ่อแม่ปรากฏผลสอดคล้องกัน คือ เน้นให้เห็นความสำคัญของระดับการศึกษาของแม่ในลักษณะที่กำหนดรูปแบบของกระบวนการครอบครัว ในขณะที่ระดับการศึกษาของพ่อไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการครอบครัว ผลการวิจัยเช่นนี้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั่วไปที่แม่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในแต่ละวันของลูกมากกว่าพ่อ แม่ในครอบครัวที่มีการหย่าร้าง ลูกมักจะอยู่กับแม่มากกว่าอยู่กับพ่อ Stevenson & Baker (1987) พบว่า ระดับการศึกษาของแม่มีความสัมพันธ์กับการที่แม่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับ

การเรียนของลูก กล่าวคือยิ่งแม่มีการศึกษาสูงเท่าใด แม่จะเข้ามามีบทบาทกับการเรียนของลูก มากยิ่งขึ้นเท่านั้น และการเกี่ยวข้องของแม่ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ที่เป็นเช่นนี้ เพราะระดับการศึกษาของแม่เป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ของแม่และความรู้ว่าจะมี บทบาทอย่างไรในเรื่องการเรียนของลูก แม่ที่มีการศึกษาสูงจึงเกี่ยวข้องกับการเรียนของลูกแบบมี ประสิทธิภาพมากกว่า Baker & Stevenson (1986) พบว่า แม่ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะรู้เรื่อง การเรียนของลูกมากกว่าแม่ที่มีการศึกษาต่ำกว่า มีการติดต่อกับครู มีการลงมือจัดการกับเรื่อง การเรียนของลูกมากกว่า พฤติกรรมเหล่านี้ของแม่มีผลให้ผลการเรียนของลูกดีขึ้น

การกำกับ/จัดตารางเวลาของลูกเป็นตัวแปรเดียวของกระบวนการครอบครัวที่ไม่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การผลักดันของพ่อแม่และการช่วยเหลือ ส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ ยิ่งพ่อแม่มีการผลักดันและช่วยเหลือลูกมากเท่าใด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกจะยิ่งต่ำลงเท่านั้น ส่วนการสนับสนุนทางจิตใจและการกระตุ้น พัฒนาการทางปัญญาส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก กล่าวคือ ผลการเรียนของ ลูกดีขึ้นหากได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจจากพ่อแม่ และได้รับการกระตุ้นพัฒนาการทางปัญญา ผลการวิจัยนี้ปรากฏทั้งจากการประเมินของนักเรียนและของพ่อแม่ ข้อมูลทั้งสองชุดแสดงผลตรงกันว่า การผลักดันของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าตัวแปรอื่นๆ ของกระบวนการ ครอบครัว

มีข้อน่าสังเกตว่า การช่วยเหลือของพ่อแม่มีอิทธิพลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่ง ขัดแย้งกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่า การที่พ่อแม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเรียนของลูกมาก ทำให้ลูก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีผลการเรียนดี (Pulkkinen, 1982; Stevenson & Baker, 1987) ความไม่สอดคล้องนี้น่าจะเป็นผลจากลักษณะการให้ความช่วยเหลือของพ่อแม่ หากการ ช่วยเหลือเป็นไปในรูปของการควบคุมดูแลเรื่องการเรียนของลูกอย่างเคร่งครัด หรือยุ่งเกี่ยวมากเกินไป ลูกจะรับรู้ว่าเขาถูกควบคุม รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ ซึ่งจะลดการจูงใจในการเรียนและ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำลง ตรงกันข้ามหากการช่วยเหลือเป็นไปในรูปของการส่งเสริมความ เป็นอิสระในการคิดและการกระทำ ให้ลูกกำกับตนเอง ลูกจะรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถซึ่งจะเพิ่ม การจูงใจในการเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น (Grolnick & Ryan, 1987 & 1989; Grolnick, Ryan, & Deci, 1991) ด้วยเหตุนี้การช่วยเหลือและการผลักดันจึงส่งผลทางลบต่อผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ในขณะที่การสนับสนุนทางจิตใจส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของลูก

การผลักดันของพ่อแม่ในเรื่องการเรียนทำให้ลูกมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ กล่าวคือ คิดว่าตนเอง ไม่มีความสามารถและไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ในขณะที่การสนับสนุนให้กำลังใจ เช่นแสดงความ พึงพอใจเมื่อลูกสอบได้คะแนนดี สนใจกับการเรียนของลูก แสดงความภาคภูมิใจในตัวลูกทำให้ลูก

มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก Parsons et al. (1982) พบว่า ความเชื่อของพ่อแม่เกี่ยวกับความถนัดและความสามารถของลูกมีความสัมพันธ์โดยตรงต่ออัตมโนทัศน์ของลูก ความคิดและความคาดหวังของลูกเกี่ยวกับการเรียนมากกว่าผลการเรียนที่ผ่านมา โดยเฉพาะแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและเจตคติของลูกในเรื่องการเรียนมากกว่าพ่อ

สำหรับนักเรียน ระดับการศึกษาของพ่อส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับพ่อแม่ การที่พ่อแม่คาดหวังหรือตั้งเป้าหมายว่าอยากให้ลูกสำเร็จการศึกษาระดับใดส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ข้อค้นพบนี้สนับสนุนผลการวิจัยของ Parsons et al. (1982) ที่เน้นให้เห็นอิทธิพลของความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีผลต่อความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของลูก และมีบทบาทสำคัญมากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอดีตของลูก

งานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นบทบาทที่แตกต่างกันของพ่อแม่เกี่ยวกับการศึกษาของลูก กล่าวคือ แม่มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้กำกับสภาพแวดล้อมในครอบครัวในการที่จะเอาใจใส่ดูแลและส่งเสริมการเรียนของลูก อันจะส่งผลไปยังอัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก ในขณะที่พ่อมีบทบาทในฐานะที่ทำให้ลูกตั้งเป้าหมายว่าจะเรียนสูงระดับใด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ได้อธิบายว่า ลูกเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่และเลียนแบบ ต่อมาจึงปรับเอาพฤติกรรมเหล่านั้นมาเป็นมาตรฐานพฤติกรรมของตนเอง อย่างไรก็ตามข้อมูลชุดนี้ไม่สามารถทำให้ระบุได้ว่าพ่อมีอิทธิพลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกในลักษณะที่เป็นตัวแบบหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินพ่อแม่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของพ่อและปณิธานทางการศึกษาของลูก แต่พบว่าความคาดหวังของพ่อแม่ในระดับการศึกษาของลูกมีผลกระทบหลักต่อปณิธานทางการศึกษาของลูก หลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่า พ่อแม่มีอิทธิพลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกในลักษณะของการสื่อสารหรือถ่ายทอดให้ลูกรู้ถึงความเชื่อของพ่อแม่ในเรื่องความสามารถของลูกในเรื่องการเรียน นอกจากนี้สำหรับพ่อแม่ รายได้ของพ่อและ รายได้ของแม่มีผลกระทบต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกด้วย เนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการที่พ่อแม่จะสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาของลูกได้มากน้อยเพียงใด แต่ข้อมูลจากกลุ่มนักเรียนไม่ปรากฏอิทธิพลของรายได้ของพ่อแม่ต่อปณิธานทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยทั้งจากการประเมินของนักเรียนและของพ่อแม่แสดงให้เห็นว่า การผลักดันของพ่อแม่เป็นกระบวนการครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุดในการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง อีกทั้งการที่พ่อแม่ช่วยเหลือลูกในเรื่องการเรียนเข้ามากำกับควบคุมลูกในเรื่องการเรียน จัดตารางเวลาการเรียนให้ลูก ซึ่งควรจะเอื้อให้ลูกเรียนดี

ขึ้นกลับปรากฏผลในทางตรงข้าม ผู้วิจัยเชื่อว่าการสนใจเข้ามามีบทบาทต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างมาก การวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการตรวจสอบกระบวนการครอบครัวแต่ละอย่างว่ามีผลต่อการสนใจในลักษณะใด เช่น การที่พ่อแม่สนับสนุนให้เด็กมีการริเริ่มและตัดสินใจด้วยตนเอง นักเรียนมีความเข้าใจว่าใครหรือสิ่งใดรับผิดชอบต่อผลการเรียนของตน นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเช่นใด นอกจากนี้ข้อค้นพบที่ว่า ระดับการศึกษาของแม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก และระดับการศึกษาของพ่อส่งผลต่อปณิธานทางการศึกษาของลูกควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กอบกุล รังสิยะโรจน์. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คัคณางค์ มณีนีศรี และ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). *รายงานผลการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปณิธานทางการศึกษา และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- จันทนีย์ กาญจนะโรจน์. (2530). *ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. (2512). *การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา ศิริตันติกกร. (2512). *สภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินท์ ชูชม. (2522). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Baker, D., & Stevenson, D. (1986). Mothers' strategies for school achievement: Managing the transition to high school. *Sociology of Education*, 59, 156-167.
- Bloom, B. S. (1964). *Stability and change of human characteristics*. New York: John Wiley.
- Campbell, J. R. (1992). *The gender inequity cycle in mathematics: Parental influence and achievement*. New York: State University of New York Press.
- Coleman, J. S., Campbell, H. Q., Hobson, C. J., McPartland, J., Mood, A. M., Weinfeld, F.D., & York, R. L. (1966). *Equality of educational opportunity*. Washington, DC : U.S. Office of Education.
- Connell, J. P. (1985). A new multidimensional measure of children's perceptions of control. *Child Development*, 56, 1018-1041.
- Dornbusch, S. M., Ritter, P. L., Leiderman, P. H., Roberts, D. F., & Fraleigh, M. J. (1987). The relation of parenting style to adolescent school performance. *Child Development*, 58, 1244-1257.
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1987). Autonomy in children's learning: An experimental and individual difference investigation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 890-898.
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1989). Parent styles associated with children's self regulation and competence in school. *Journal of Educational Psychology*, 81(2), 143-154.
- Grolnick, W. S., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (1991). Inner resources for school achievement: Motivational mediators of children's perceptions. *Journal of Educational Psychology*, 83(4), 508-517.
- Haller, A. O., & Portes, A. (1973). Status attainment processes. *Sociology of Education*, 46, 51-91.
- Harter, S. (1982). The Perceived Competence Scale for Children. *Child Development*, 53, 87-97.

- Hess, R. D., & Holloway, S. D. (1984). Family and school as educational institutions. In R. D. Parke (Ed.), *Review of child development research* (Vol. 7, pp. 179-222). Chicago: University of Chicago Press.
- Hess, R. D., Holloway, S. D., Dickson, W. P., & Price, G. G. (1984). Maternal variables as predictors of children's school readiness and later achievement in vocabulary and mathematics in sixth grade. *Child Development*, 55, 1902-1912.
- Jencks, C. (1972). *Inequality : A reassessment of the effects of family and schooling in America*. New York : Basic Books.
- Knief, L. M., & Stroud, J. B. (1959). Intercorrelations among various intelligence, achievement and social class scores. *Journal of Educational Psychology*, 50, 117-120.
- Kohn, M. L. (1969). *Class and conformity : A study of values*. Homewood, IL : Dorsey.
- Marjoribanks, K. (1979). *Families and their learning environments*. London : Routledge & Kegan Paul.
- Marjoribanks, K., & Walberg, H. J. (1975). Ordinal position, family environment, and mental abilities. *Journal of Social Psychology*, 85, 77-84.
- Morrow, W. R., & Wilson, R. C. (1961). Family relations of bright high-achieving and under achieving high school boy. *Child Development*, 32, 508-514.
- Parsons, J. E., Adler, T.F., & Kaczala, C. M. (1982). Socialization of achievement attitudes and beliefs: Parental influence. *Child Development*, 53, 310-321.
- Pedhazur, E. J. (1982). *Multiple regression in behavioral research: Explanation and prediction (2 nd ed.)*. New York: Holt, Rinehart, & Winston.
- Pulkkinen, L. (1982). Self-control and continuity from childhood to adolescence. In P.B. Baltes, & O.G. Brim (Eds.), *Life span development and behavior* (Vol. 4, pp. 63-105). San Diego, CA: Academic Press.
- Scott-Jones, D. (1984). Family influences on cognitive development and school achievement. In E. Gordon (Ed.), *Review of research in education* (pp.259-304). Washington, DC: American Educational Research Association Press.

- Sewell, W., Hauser, D., & Featherman, D. (Ed.). (1976). *Schooling and achievement in American society*. New York : Academic Press.
- Sigel, I. (1982). The relationship between parental distancing strategies and the child's cognitive behaviors. In L. M. Laosa & I. E. Sigel (Eds.), *Families as learning environments for children* (pp. 47-86).
- Song, I. S., & Hattie, J. (1984). Home environment, self-concept, and academic achievement: A causal modeling approach. *Journal of Educational Psychology*, *76*, 1269-1281.
- Stevenson, D. L., & Baker, D. P. (1987). The family-school relation and the child's school performance. *Child Development*, *58*, 1348-1357.
- Worthington, L. H., & Grant, C. W. (1971). Factor of academic success: A multivariate analysis. *Journal of Educational Research*, *65*, 7-10.

